

Comisiwn
Democratiaeth a
Ffiniau Cymru

Democracy
and Boundary
Commission Cymru

Adroddiad Blynyddol ar Gydnabyddiaeth

2026-27

cdffc.llyw.cymru

cydnabyddiaeth@cdffc.llyw.cymru

Cynnwys

Rhagair	3
Pennod 1. Cyflwyniad	4
Taliadau ymaddasu	4
Rolau uwch	4
Cynghorau cymuned a thref (CCTh)	5
Cyd-bwyllgorau Corfforedig (CBC)	5
Aelodau cyfetholedig a lleyg	5
Cyswllt â'r Arolwg Blynnyddol o Oriau ac Enillion (ASHE)	5
Ymgysylltu	6
Pennod 2. Methodoleg	7
Pennod 3. Ymgynghoriad ar Adroddiad Blynnyddol Drafft ar Gydabyddiaeth Ariannol 2026-27 ...	8
Pennod 4. Penderfyniadau ar gyfer 2026-27	9
Penderfyniad 1/2026: Cyflog sylfaenol ar gyfer aelodau etholedig prif gynghorau	9
Penderfyniad 2/2026: Cyflogau a delir i aelodau uwch, dinesig a llywyddol prif gynghorau	9
Penderfyniad 3/2026: Cyflogau ar gyfer aelodau'r Cyd-bwyllgor Trosolwg a Chraffu (CBTCh)	11
Penderfyniad 4/2026: Taliadau i aelodau'r APC a'r ATA	11
Penderfyniad 5/2026: Aelodau cyfetholedig prif gynghorau, Awdurdodau Parciau Cenedlaethol ac Awdurdodau Tân ac Achub ac aelodau lleyg o Gyd-bwyllgorau Corfforedig	12
Penderfyniad 6/2026: Taliadau i aelodau cynghorau cymuned a thref (CCTh)	12
Pennod 5. Crynodeb o'r penderfyniadau ar gyfer 2026-27	14
Pennod 6. Penderfyniadau cyfredol o flynyddoedd blaenorol	15

Mae'r Comisiwn yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn y Gymraeg neu'r Saesneg.

This document is also available in English.

Mae'r ddogfen hon wedi'i chyfieithu i'r Gymraeg gan Calan.

Comisiwn Democratiaeth a Ffiniau Cymru
4ydd Llawr
Adeilad Llywodraeth Cymru
Parc Cathays
CAERDYDD
CF10 3NQ

Rhagair

Rydym yn falch o gyflwyno'r Adroddiad Blynyddol ar Gynabyddiaeth Ariannol ar gyfer 2026–27 gan Gomisiwn Democratiaeth a Ffiniau Cymru. Mae'r adroddiad hwn yn amlinellu'r penderfyniadau ynghylch cyflog, treuliau, a buddion ar gyfer aelodau prif gynghorau, cynghorau cymuned a thref, awdurdodau tân ac achub, ac awdurdodau'r parciau cenedlaethol, yn weithredol o 1 Ebrill 2026. Mae cydnabod gwasanaeth aelodau etholedig yn hollbwysig, gan fod y gwaith hwn yn cefnogi'r fframwaith democrataidd ehangach yng Nghymru.

Mae rhagor o wybodaeth am y Comisiwn ar gael ar ein gwefan [Comisiwn Democratiaeth a Ffiniau Cymru | CDFfC](#).

Dyma ein hadroddiad cyntaf ers cymryd cyfrifoldeb am y maes hwn, a reolwyd yn flaenorol gan Banel Annibynnol Cymru ar Gynabyddiaeth Ariannol. Diolchwn i'r Panel am eu fframwaith cynhwysfawr ac i Lywodraeth Cymru am eu cymorth yn ystod y cyfnod pontio.

Cyflwynir y penderfyniadau ar gyfer 2026–27 yn yr adroddiad hwn. Rydym wedi datblygu'r rhain yn unol â'r fframwaith a sefydlwyd gan y Panel. Mae ein sylw yn troi bellach at baratoi'r adroddiad nesaf, a fydd yn cynnwys adolygiad trwyadl o'r fframwaith cynabyddiaeth ariannol a'r mecanweithiau a ddefnyddir ar gyfer addasiadau blynyddol, fel sy'n ofynnol gan Lywodraeth Cymru.

Yn unol â [Deddf Comisiwn Democratiaeth a Ffiniau Cymru etc. 2013](#), mae'n ofynnol i ni ystyried taliadau ymaddasu priodol i gynghorwyr sy'n colli eu seddi mewn etholiadau ac i gynghori Llywodraeth Cymru yn unol â hynny.

Byddwn hefyd yn gwerthuso'r strwythur cynabyddiaeth ariannol presennol ar gyfer swyddi uwch mewn prif gynghorau ac ar gydbwyllgorau corfforedig i sicrhau ei fod yn parhau i fod yn berthnasol ac yn effeithiol.

Hefyd, byddwn yn adolygu'r mynegai a ddefnyddir ar gyfer addasiadau cynabyddiaeth ariannol blynyddol ac yn ailasesu llwyth gwaith aelodau etholedig i sicrhau digollediad teg.

Trwy gydol y broses hon, byddwn yn ymgysylltu â Chymdeithas Llywodraeth Leol Cymru a rhanddeiliaid eraill i hysbysu ein penderfyniadau.

Yn olaf, hoffwn ddiolch i ysgrifenyddiaeth y Comisiwn am eu cymorth gwerthfawr wrth ddatblygu'r adroddiad hwn.

Karen Jones

Cadeirydd

Pennod 1. Cyflwyniad

1. Mae'r Comisiwn wedi ymgymryd â swyddogaethau Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol (PACGA). Rydym yn ymwybodol o waith PACGA yn y gorffennol ac yn diolch iddynt am eu hadroddiad etifeddiaeth¹.
2. Rydym yn bwriadu gwneud newidiadau sylweddol i'r fframwaith taliadau unwaith yn unig ym mhob cylch etholiadol. Bydd yr adroddiad cyn pob etholiad llywodraeth leol yn ystyried newidiadau mawr i'r fframwaith, gyda'r rhai rhyngddynt yn canolbwyntio ar uwchraddio blynyddol. Mae hyn yn golygu bod yr adroddiad drafft hwn ar gyfer 2026-27 yn ystyried uwchraddio symiau lle bo hynny'n briodol ond yn gadael y fframwaith heb ei newid. Bydd yr adroddiad nesaf, ar gyfer 2027-28, y mae'n ofynnol i ni ei gyhoeddi erbyn diwedd Chwefror 2027, yn diweddarau'r fframwaith ar gyfer yr aelodau hynny a fydd yn cael eu hethol yn etholiadau lleol Mai 2027.
3. Mae llythyr cylch gwaith Llywodraeth Cymru ar gyfer 2025–26 yn amlinellu sawl amcan allweddol i'r Comisiwn o ran cydnabyddiaeth ariannol:
  - Asesu'r angen posibl am daliadau ailsefydlu a chefnogi swyddogion gyda deunyddiau briffio ar gyfer unrhyw ystyriaethau rheoleiddio cysylltiedig.
  - Ailedrych ar y Fframwaith a'r Fethodoleg ar gyfer Cydnabyddiaeth Ariannol Rolau Uwch ar draws Prif Gynghorau a Chyd-bwyllgorau Corfforedig.
  - Archwilio'r meincnod presennol sy'n gysylltiedig â'r Arolwg Blynyddol o Enillion yr Awr, ochr yn ochr â gwerthusiad o lwyth gwaith aelodau.

Taliadau ymaddasu

4. Mae Llywodraeth Cymru wedi gofyn i ni ystyried pa daliadau, os o gwbl, y dylai prif gynghorau eu gwneud i gynghorwyr sy'n sefyll i gael eu hailethol ond sy'n aflwyddiannus. Rydym wedi ceisio cydbwysu anghenion aelodau etholedig wrth iddynt beidio â bod yn gynghorwyr mwyach yn erbyn cyllidebau cynghorau, gan ystyried, os yw'n briodol, y rhai sy'n derbyn symiau o rolau uwch o fewn eu cyngor.
5. Mae'r Comisiwn wedi dyfarnu y dylid sefydlu cynllun taliadau ymaddasu. Rydym wedi ysgrifennu at Ysgrifennydd y Cabinet i ofyn a yw'n bwriadu drafftio rheoliadau i hyn fod yn weithredol ar gyfer etholiadau lleol 2027. Os bydd yn cytuno, byddwn yn cynnal ymgynghoriad wedyn ar sut y dylai cynllun edrych yn rhan o'n gwaith ar gyfer adroddiad y flwyddyn nesaf.

Rolau uwch

6. Bydd y Comisiwn yn arolygu awdurdodau, eu haelodau a'u cyrff cynrychioliadol i weld a yw'r fframwaith presennol o gydnabyddiaeth ariannol ar gyfer y rhai sydd â rolau uwch yn

---

¹ [Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol: adroddiad etifeddiaeth | LLYWODRAETH. CYMRU](#)

cydnabod yn briodol ymrwymiad amser a chyfrifoldebau'r rolau hynny. Byddwn yn cynnwys unrhyw benderfyniad sy'n dilyn o'r ymchwil hon yn ein hadroddiad blynyddol ar gyfer 2027-28.

Cynghorau cymuned a thref (CCTh)

7. Roedd PACGA wedi symleiddio'r gofynion adrodd ar gyfer CCTh yn flaenorol i annog aelodau i dderbyn lwfansau y mae ganddynt hawl iddynt, a bydd gwaith yn parhau i fonitro effaith hyn.
8. Mae'r gyfradd y cyflwynwyd datganiadau i'r Comisiwn wedi bod yn sylweddol is na phan roedd Panel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol yn gyfrifol am y maes hwn. Cyflwynodd llai na 50% o gynghorau eu datganiadau i ni. Cyhoeddodd 9% o gynghorau eu datganiadau ar eu gwefannau heb eu hanfon ymlaen atom ni. Byddwn yn trafod hyn gyda'r cyrff cynrychioladol i archwilio pa gymorth ychwanegol y gallwn ei gynnig i gynghorau wrth gyflawni eu cyfrifoldebau.

Cyd-bwyllgorau Corfforedig (CBC)

9. Mae CBC yn fath cymharol newydd o gorff. Mae pob un o'r pedwar pwyllgor yn cynnwys arweinwyr y prif gynghorau yn ei ardal a chadeirydd unrhyw awdurdod parc cenedlaethol sy'n gorwedd yn gyfan gwbl neu'n rhannol o fewn ei ffiniau. Mae'r arweinwyr hyn yn derbyn cydnabyddiaeth ariannol am eu rôl o fewn eu cyrff priodol.
10. Mae pob pwyllgor wedi sefydlu nifer o is-bwyllgorau i ymdrin â meysydd arbenigol ac mewn un achos Cyd-bwyllgor Trosolwg a Chraffu. Mae'r rhain yn cynnwys cynghorwyr ac aelodau cyfetholedig.
11. Bydd y Comisiwn yn ymgynghori ynghylch pa un a yw unrhyw gydnabyddiaeth ariannol ychwanegol yn briodol i adlewyrchu'r ymrwymiad amser ychwanegol a'r cyfrifoldebau sy'n ymwneud â CBC, ac yn cynnwys unrhyw benderfyniad yn ei adroddiad blynyddol 2027-28.

Aelodau cyfetholedig a lleyg

12. Uwchraddiodd y PACGA gydnabyddiaeth ariannol aelodau cyfetholedig prif gynghorau, awdurdodau parciau cenedlaethol (APC) ac awdurdodau tân ac achub (ATA) ddiwethaf yn ei adroddiad blynyddol 2022² a chynhwysodd aelodau lleyg cyd-bwyllgorau corfforedig (CBC) yn ei adroddiad atodol 2024³. Roedd y cyfraddau yn gysylltiedig â'r cyfraddau penodiadau cyhoeddus a dalwyd gan Lywodraeth Cymru, nad ydynt wedi cael eu huwchraddio ers rhai blynyddoedd.
13. Mae Llywodraeth Cymru wedi dechrau adolygiad o'r cyfraddau hyn a bydd y Comisiwn yn ystyried canlyniad yr adolygiad hwnnw cyn gwneud unrhyw benderfyniad mewn perthynas ag aelodau cyfetholedig ac aelodau lleyg awdurdodau perthnasol.

Cyswllt â'r Arolwg Blynyddol o Oriau ac Enillion (ASHE)

14. Bydd y Comisiwn yn ystyried ar gyfer ein hadroddiad nesaf a yw'n parhau i fod yn briodol i gydnabyddiaeth ariannol gael ei chysylltu â data'r Swyddfa Ystadegau Gwladol o elfen Cymru ei Harolwg Blynyddol o Oriau ac Enillion.

---

² Panel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol: adroddiad blynyddol 2021 i 2022 | LLYWODRAETH. CYMRU

³ Panel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol: adolygiad o dâl i aelodau lleyg ar cyd-bwyllgorau corfforedig | LLYWODRAETH. CYMRU

Ymgysylltu

15. Byddwn yn parhau i ymgysylltu â Chymdeithas Llywodraeth Leol Cymru, Un Llais Cymru, Cymdeithas Clercod Cyngorau Lleol, a Chymdeithas Cyngorau Lleol Gogledd a Chanolbarth Cymru fel y cyrff cynrychioliadol ar draws y teulu llywodraeth leol, yn ogystal ag awdurdodau unigol, ac yn ystyried eu barn wrth i ni wneud ein penderfyniadau, gan barhau i ystyried effaith ein penderfyniadau ar gyllidebau awdurdodau.

Pennod 2. Methodoleg

21. Mae'r Comisiwn wedi ymrwymo i wneud penderfyniadau seiliedig ar dystiolaeth o ran cydnabyddiaeth ariannol.
22. Paratowyd papur tystiolaeth ac ymchwil gennym eleni i dynnu ynghyd y gwahanol ffynonellau o wybodaeth a ystyriwyd gan y Comisiwn wrth wneud ei Benderfyniadau drafft. Darparodd hwn amrywiaeth eang o ddata, tystiolaeth, a ffactorau cyd-destunol i hysbysu proses gwneud penderfyniadau'r Comisiwn o ran ei Benderfyniadau ar gyfer blwyddyn ariannol 2026-27. Roedd hyn yn cynnwys:
  - Data ar enillion wythnosol cyfartalog y DU a Chymru, gan gynnwys ASHE.
  - Tueddiadau cyflog y sectorau cyhoeddus a phreifat
  - Cyfraddau chwyddiant blyneddol y Mynegai Prisiau Defnyddwyr gan gynnwys set ddata costau tai perchen-feddianwyr (CPIH) a'r Mynegai Prisiau Defnyddwyr
  - Meincnodau, gan gynnwys cydnabyddiaeth ariannol cynghorwyr yn yr Alban
  - Ymchwil ar lwyth gwaith cynghorwyr
  - Safbwyntiau ac agweddau at gydnabyddiaeth ariannol ac amrywiaeth (Llywodraeth Cymru)
  - Data a gasglwyd ar nifer y cynghorwyr sy'n manteisio ar becynnau cydnabyddiaeth ariannol a buddion
  - Data ar gyllid awdurdodau lleol
23. Bydd y set lawn o dystiolaeth ac ymchwil a ystyriwyd yn cael ei chyhoeddi ar ein gwefan.
24. Roeddem yn bresennol yng Nghynhadledd Flynyddol 2025 CLILC, a byddwn yn parhau i fynychu yn y blyneddoddd i ddod, fel y gall cynghorwyr ac arweinwyr glywed am ystod lawn swyddogaeth y Comisiwn, cynnwys cydnabyddiaeth ariannol, a thrafod eu safbwyntiau â ni.
25. Roeddem hefyd yn bresennol yng Nghyd-gynhadledd 2025 y Gymdeithas Clercod Cynghorau Lleol ac Un Llais Cymru yn ystod y cyfnod ymgynghori ar gyfer ein hadroddiad drafft, ac fe wnaethom siarad â nhw am dueddiadau o ran aelodau cynghorau cymuned a thref yn hawlio lwfansau.
26. Clywsom bryderon am rai materion yn ystod y flwyddyn.
27. Roedd arweinwyr yn rhai o'r cynghorau cymuned a thref mwy yn teimlo bod eu swyddogaeth yn haeddu mwy o gydnabyddiaeth ariannol na'r hyn a gynigiwyd ar y pryd. Roeddem yn credu y gallem ystyried rhywbeth mwy cyfatebol i'r hyn a delir i gynghorwyr cyffredin mewn prif gynghorau. Rydym yn nodi'r pryder hwn a byddwn yn gofyn am safbwynt mwy manwl gan y sector cynghorau cymuned a thref yn rhan o'n gwaith ymchwil ar gyfer adroddiad 2027-28.
28. Mynegodd aelodau cyfetholedig a lleyg o brif gynghorau safbwynt nad oedd eu cydnabyddiaeth ariannol wedi cael ei chynyddu ers rhai blyneddoddd, a bod ei gwerth wedi cael ei herydu o ganlyniad. Rydym yn disgwyl canlyniad adolygiad Llywodraeth Cymru o gyfraddau penodiadau cyhoeddus fel y gallwn ystyried pa effaith y dylai hynny ei chael i aelodau cyfetholedig a lleyg.
29. Hoffai'r Comisiwn ddiolch i bawb a gyfrannodd at ein hystyriaethau naill ai'n uniongyrchol neu drwy adborth ar ein hadroddiad drafft.

Pennod 3. Ymgynghoriad ar Adroddiad Blynyddol Drafft ar Gynabyddiaeth Ariannol 2026-27

30. Cyhoeddwyd ein hadroddiad drafft ar 23 Medi 2025 ar gyfer ymgynghoriad wyth wythnos o hyd, a ddaeth i ben ar 18 Tachwedd 2025.
31. Gofynnwyd i randdeiliaid a'r cyhoedd gynnig eu hadborth ar ein penderfyniadau arfaethedig. Derbyniwyd cyfanswm o 26 o ymatebion, y cwbl drwy e-bost i cydnabyddiaeth@cdffc.llyw.cymru. Hoffai'r Comisiwn ddiolch i bawb a ymatebodd ac mae'n cydnabod y gyfradd ymateb isel. Byddwn yn adolygu ein hymgysylltiad â rhanddeiliaid yn rhan o'r gwaith ehangach sy'n cael ei wneud ar gyfer yr adroddiad nesaf.
32. Ystyriodd y Comisiwn y sylwadau yn ofalus cyn iddo wneud ei benderfyniadau terfynol. Mae'r holl sylwadau wedi'u cyhoeddi ar wefan y Comisiwn yn unol â'n polisi cyhoeddiadau a golygiadau.
33. Mynegodd nifer o ymatebion bryder â'n defnydd parhaus o ddata'r Swyddfa Ystadegau Gwladol ar gyflogau canolrifol yng Nghymru, a'r cynnydd y mae'r rheini wedi ei ddynodi ar gyfer blwyddyn olaf cylch etholiadol llywodraeth leol. Rydym yn cydnabod y pryder hwnnw ac wedi ymrwymo i wneud gwaith ymchwil ar yr amrywiaeth o fesurau sydd ar gael. Rydym yn cadw'r cysylltiad ag ASHE ar gyfer yr adroddiad hwn fel y gwnaethom ni, a'r Panel o'n blaenau, ymrwymo i'w wneud ar gyfer y cylch hwn, ond byddwn yn ymgynghori ar y mynegai i'w ddefnyddio ar gyfer cynnydd ar draws y cylch etholiadol nesaf yn rhan o'r gwaith tuag at ein hadroddiad ar gyfer 2027-28.
34. Mae'r Comisiwn wedi ystyried yr adborth a dderbyniwyd ac wedi dod i'r casgliad y bydd y penderfyniadau drafft yn cael eu mabwysiadu ar gyfer 2026-27. Maent wedi eu cynnwys ym mhennod nesaf yr adroddiad hwn.

Pennod 4. Penderfyniadau ar gyfer 2026-27

35. Bydd y penderfyniadau canlynol yn berthnasol i'r holl daliadau y disgwylir iddynt gael eu talu ym mlwyddyn ariannol 2026-27.
36. Mae aelodau yn cadw'r hawl i optio allan o unrhyw daliad, yn llawn neu'n rhannol. Penderfyniad unigol i aelodau yw hwnnw. Ni chaniateir i awdurdodau wneud penderfyniad cyfunol i optio allan o daliadau gorfodol.

Penderfyniad 1/2026: Cyflog sylfaenol ar gyfer aelodau etholedig prif gynghorau

37. Mae'r cyflog sylfaenol, a delir i'r holl aelodau etholedig, yn gydnabyddiaeth ariannol am gyfrifoldeb cynrychiolaeth gymunedol a chyfranogiad yn y gwaith craffu, rheoleiddio a swyddogaethau cysylltiedig llywodraethu lleol. Mae'n seiliedig ar drefn gyfwerth ag amser llawn o 3 diwrnod yr wythnos. Mae'r Comisiwn wedi adolygu'r ymrwymiad amser hwn, ac ni chynhigir unrhyw newidiadau ar gyfer 2026-27.
38. Mae'r Comisiwn yn gwbl ymwybodol o'r cyfyngiadau presennol ar gyllid cyhoeddus a'r effaith y bydd ei benderfyniadau yn ei chael ar gyllidebau prif gynghorau. Mae'r Comisiwn hefyd yn ymwybodol o'n nodau a'n hamcanion i ddarparu pecyn cydnabyddiaeth ariannol teg a rhesymol i gefnogi aelodau etholedig ac i annog amrywiaeth o gynrychiolaeth.
39. Mae'r Comisiwn wedi penderfynu ei bod yn iawn cadw'r cysylltiad rhwng cyflog sylfaenol cynghorwyr a chyflogau cyfartalog eu hetholwyr ar gyfer y flwyddyn ariannol 1 Ebrill 2026 i 31 Mawrth 2027. Bydd y cyflog sylfaenol yn cael ei alinio â thair rhan o bump o ASHE Cymru gyfan 2024⁴, y ffigur diweddaraf oedd ar gael ar adeg ysgrifennu hwn. Y cyflog sylfaenol fydd £21,044, cynnydd o 6.4% ar 2025-26.

Penderfyniad 2/2026: Cyflogau a delir i aelodau uwch, dinesig a llywyddol prif gynghorau

40. Mae pob cyflog uwch yn cynnwys y taliad cyflog sylfaenol. Mae'r gwahanol lefelau o gyfrifoldeb ychwanegol pob rôl a rhwng pob rôl yn cael eu cydnabod mewn fframwaith bandio. Ni chynhigir unrhyw newidiadau i fandiau eleni.
41. Bydd yr elfen gyflog sylfaenol yn cael ei chodi yn unol ag ASHE a bydd yr un cynnydd hefyd yn berthnasol i elfen rôl Bandiau 1, 2, 3, 4 a 5, gan roi cynnydd o 6.4% i bob rôl.
42. Cyflog arweinydd y cyngor mwyaf (Grŵp A) felly fydd £78,917. Mae'r holl daliadau eraill wedi'u penderfynu drwy gyfeirio at hyn ac fe'u nodir yn Nhablau 1 a 2 isod.

---

⁴ [Arolwg blynyddol o oriau ac enillion: 2024 \[HTML\] | LLYWODRAETH. CYMRU](#)

Tabl 1: cyflogau sy'n daladwy i aelodau sylfaenol, uwch, dinesig a llywyddol prif gynghorau

Disgrifiad	Swm
Grŵp A	
Band 1 arweinydd	£78,917
Band 1 dirprwy arweinydd	£55,242
Band 2 aelod gweithredol	£47,350
Grŵp B	
Band 1 arweinydd	£71,025
Band 1 dirprwy arweinydd	£49,717
Band 2 aelod gweithredol	£42,615
Grŵp C	
Band 1 arweinydd	£67,079
Band 1 dirprwy arweinydd	£46,955
Band 2 aelod gweithredol	£40,247
Pob prif gyngor	
Cyflog sylfaenol	£21,044
Band 3 cadeirydd pwyllgor (os talwyd)	£31,567
Band 4 arweinydd y grŵp gwrthblaid mwyaf	£31,567
Band 5 arweinydd grwpiau gwleidyddol eraill (os talwyd) a dirprwy bennaeth dinesig	£25,253
Pennaeth dinesig (os talwyd)	£31,567
Dirprwy bennaeth dinesig (os talwyd)	£25,253
Aelod Llywyddol (os talwyd)	£31,567
Dirprwy aelod llywyddol (sylfaenol yn unig)	£21,044

Tabl 2: Grwpiau Cyngor yn ôl poblogaeth

Grŵp A Poblogaeth dros 200,000	Grŵp B Poblogaeth 100,000 i 200,000	Grŵp C Poblogaeth hyd at 100,000
Caerdydd Rhondda Cynon Taf Abertawe	Pen-y-bont ar Ogwr Caerffili Sir Gaerfyrddin Conwy Y Fflint Gwynedd Casnewydd Castell-nedd Port Talbot Sir Benfro Powys Bro Morgannwg Wrecsam	Blaenau Gwent Ceredigion Sir Ddinbych Ynys Môn Merthyr Tudful Sir Fynwy Torfaen

Nid oes unrhyw newidiadau pellach i'r taliadau a'r buddion a delir i aelodau etholedig.

Penderfyniad 3/2026: Cyflogau ar gyfer aelodau'r Cyd-bwyllgor Trosolwg a Chraffu (CBTCh)

43. Bydd cyflog cadeirydd CBTCh yn parhau i gael ei alinio â Band 3 a bydd yn cael ei osod ar £10,522.
44. Mae cyflog is-gadeirydd wedi'i osod ar 50% o gyflog y Cadeirydd a bydd yn £5,261.
45. Nid oes unrhyw newidiadau eraill yn y maes hwn.

Penderfyniad 4/2026: Taliadau i aelodau'r APC a'r ATA

46. Ffurfiwyd a 3 parc cenedlaethol yng Nghymru; Eryri, Arfordir Penfro a Bannau Brycheiniog, i ddiogelu tirweddau ysbennnydd a darparu cyfleoedd hamdden i'r cyhoedd. Arweiniodd Deddf yr Amgylchedd 1995 at greu APC ar gyfer pob parc. Mae APCau yn cynnwys aelodau sydd naill ai'n aelodau etholedig a enwebwyd gan y prif gynghorau o fewn ardal y parc cenedlaethol neu'n aelodau a benodir gan Lywodraeth Cymru drwy'r broses benodiadau cyhoeddus. Mae aelodau a benodir gan Lywodraeth Cymru ac aelodau a enwebwyd gan y cyngor yn cael eu trin yn gyfartal mewn perthynas â chydabyddiaeth ariannol
47. Ffurfiwyd y tri ATA yng Nghymru; Canolbarth a Gorllewin Cymru, Gogledd Cymru a De Cymru fel rhan o ad-drefnu Llywodraeth Leol ym 1996. Mae ATAAu yn cynnwys aelodau etholedig sy'n cael eu henwebu gan y prif gynghorau ym mhob ardal gwasanaeth tân ac achub.
48. Yn unol â phenderfyniad y Comisiwn i gynyddu cyflog sylfaenol aelodau etholedig prif gynghorau, mae lefel y gydnabyddiaeth ariannol ar gyfer aelodau cyffredin APCau ac ATAAu hefyd yn cael ei chynyddu yn unol ag ASHE.
49. Bydd y gydnabyddiaeth ariannol i gadeiryddion yn parhau i fod yn gysylltiedig â chyflog uwch Band 3 prif gyngor. Bydd eu helpen rôl yn cynyddu yn unol â hynny. Bydd dirprwy gadeiryddion, cadeiryddion pwyllgorau a swyddi uwch cyflogedig eraill yn parhau i fod yn gysylltiedig â Band 5. Nodir manylion llawn lefelau cydnabyddiaeth ariannol ar gyfer aelodau APCau a ATAAu yn Nhabl 3.

Tabl 3: Taliadau i aelodau APC ac ATA

APCau	Swm
Cyflog sylfaenol aelod cyffredin	£5,936
Cadeirydd	£16,458
Dirprwy gadeirydd (pryd penodir un)	£10,144
Cadeirydd pwyllgor neu swydd uwch arall	£10,144
ATAau	Swm
Cyflog sylfaenol aelod cyffredin	£2,968
Cadeirydd	£13,490
Dirprwy gadeirydd (pryd penodir un)	£7,177
Cadeirydd pwyllgor neu swydd uwch arall	£7,177

50. Heblaw am y cynnydd uchod, nid oes unrhyw newidiadau wedi'u cynnig eleni.

Penderfyniad 5/2026: Aelodau cyfetholedig prif gynghorau, Awdurdodau Parciau Cenedlaethol ac Awdurdodau Tân ac Achub ac aelodau lleyg o Gyd-bwyllgorau Corfforedig

51. Rhaid i brif gynghorau, APCau ac ATAAu dalu ffioedd ar y cyfraddau yn Nhabl 4 isod i aelodau cyfetholedig sydd â hawliau pleidleisio.
52. Bydd yr holl benderfyniadau yn yr adran hon sy'n ymwneud ag aelodau cyfetholedig yn berthnasol yn yr un modd i aelodau lleyg CBC sydd â hawliau pleidleisio o 31 Gorffennaf 2024.
53. Rhaid i'r swyddog priodol o fewn yr awdurdod bennu ymlaen llaw a yw cyfarfod wedi'i raglennu ar gyfer diwrnod llawn neu hanner diwrnod. Pan fydd y cyfarfod wedi'i bennu am ddiwrnod llawn, bydd y ffi yn cael ei thalu ar y sail hon hyd yn oed os yw'r cyfarfod yn gorffen o fewn 4 awr.
54. Mae'r Comisiwn wedi penderfynu y dylai fod hyblygrwydd lleol i'r swyddog priodol benderfynu pryd y bydd yn briodol cymhwyso cyfradd diwrnod neu hanner diwrnod neu ddefnyddio cyfradd fesul awr lle mae'n synhwyrol cyfuno nifer o gyfarfodydd byr.

Tabl 4: Ffioedd ar gyfer aelodau cyfetholedig ac aelodau lleyg (sydd â hawliau pleidleisio)

Rôl	Taliad cyfradd fesul awr	Cyfradd talu hyd at 4 awr	Cyfradd talu 4 awr a mwy
Cadeiryddion pwyllgorau safonau ac archwilio	£33.50	£134	£268
Cadeiryddion lleyg CBCau	£33.50	£134	£268
Aelodau Cyffredin o Bwyllgorau Safonau sydd hefyd yn cadeirio Pwyllgorau Safonau ar gyfer Cynghorau Cymuned a Thref	£29.75	£119	£238
Aelodau lleyg cyffredin CBCau	£29.75	£119	£238
Aelodau Cyffredin Pwyllgorau Safonau; Pwyllgor Craffu Addysg; Pwyllgor Craffu Trosedd ac Anhrefn a'r Pwyllgor Archwilio	£26.25	£105	£210
Cynghorwyr Cymuned a Thref sy'n eistedd ar Bwyllgorau Safonau Prif Gyngor	£26.25	£105	£210

Penderfyniad 6/2026: Taliadau i aelodau cynghorau cymuned a thref (CCTh)

55. Gall CCThau ddewis talu iawndal am golled ariannol i'w haelodau, pan fo colled o'r fath wedi digwydd yn sgil mynychu dyletswyddau cymeradwy. Mae'r Comisiwn wedi penderfynu cynnal yr aliniad â chyfradd ddyddiol ASHE fel a ganlyn:
  - Hyd at £67.45 am bob cyfnod heb fod yn fwy na 4 awr.
  - Hyd at £134.90 am bob cyfnod sy'n fwy na 4 awr ond heb fod yn fwy na 24 awr.
56. Heblaw am y newid hwn i'r iawndal am golledion ariannol, ni wneir unrhyw newidiadau i daliadau i aelodau CCTh. Nodir y gydnabyddiaeth ariannol sy'n ddyledus yn Nhablau 5 a 6 isod.

Tabl 5: Taliad costau ychwanegol (fesul grŵp) ar gyfer holl aelodau CCThau

Math o daliad	Grŵp 1	Grŵp 2 a 3	Grŵp 4 a 5
Taliad costau ychwanegol	£156 yn orfodol i bob aelod	£156 yn orfodol i bob aelod	£156 yn orfodol i bob aelod
Rôl uwch	£500 yn orfodol i 1 aelod; yn ddewisol i hyd at 7	£500 yn orfodol i 1 aelod; yn ddewisol i hyd at 5	Yn ddewisol i hyd at 3 aelod
Maer neu gadeirydd	Yn ddewisol hyd at uchafswm o £1,500	Yn ddewisol hyd at uchafswm o £1,500	Yn ddewisol hyd at uchafswm o £1,500
Dirprwy faer neu gadeirydd	Yn ddewisol hyd at uchafswm o £500	Yn ddewisol hyd at uchafswm o £500	Yn ddewisol hyd at uchafswm o £500
Lwfans presenoldeb	Yn ddewisol hyd at uchafswm o £30	Yn ddewisol hyd at uchafswm o £30	Yn ddewisol hyd at uchafswm o £30
Colled ariannol	Dewisol	Dewisol	Dewisol
Teithio a chynhaliaeth	Dewisol	Dewisol	Dewisol
Costau gofal neu gymorth personol	Gorfodol	Gorfodol	Gorfodol
Nwyddau traul swyddfa	£52 yn orfodol neu ad-daliad llawn i'r holl aelodau	£52 yn orfodol neu ad-daliad llawn i'r holl aelodau	£52 yn orfodol neu ad-daliad llawn i'r holl aelodau

Tabl 6: Grwpiau CCTh yn ôl etholwyr

Grŵp	Etholwyr
1	dros 14,000
2	10,000 i 13,999
3	5,000 i 9,999
4	1,000 i 4,999
5	o dan 1,000

Os yw incwm neu wariant blyneddol cyngor cymuned neu dref yn barhaol yn fwy na £200,000, byddant yn cael eu symud i'r grŵp mwyaf nesaf.

Pennod 5. Crynodeb o'r penderfyniadau ar gyfer 2026-27

1/2026

57. Mae'r cyflog sylfaenol ar gyfer aelodau etholedig prif gynghorau wedi'i osod ar £21,044.

2/2026

58. Cyflog arweinydd y cyngor mwyaf (Grŵp A) fydd £78,917. Mae'r holl daliadau eraill wedi'u pennu gan gyfeirio at hyn ac fe'u nodir yn Nhabl 1.

3/2026

59. Bydd cyflog cadeirydd CBTCh yn cael ei osod ar £10,522. Cyflog is-gadeirydd fydd £5,261.

4/2026

60. Mae cyflog sylfaenol aelodau APC ac ATA wedi'i gynyddu fel y nodir yn Nhabl 3.

5/2026

61. Mae'r ffioedd ar gyfer aelodau cyfetholedig prif gynghorau, Awdurdodau Parciau Cenedlaethol ac Awdurdodau Tân ac Achub ac aelodau lleig y Cyd-bwyllgorau Corfforedig wedi'u nodi yn Nhabl 4.

6/2026

62. Mae'r iawndal dewisol am golledion ariannol ar gyfer aelodau CCTh yn cael ei gynyddu i:

- hyd at £67.45 am bob cyfnod heb fod yn fwy na 4 awr
- hyd at £134.90 am bob cyfnod sy'n fwy na 4 awr ond heb fod yn fwy na 24 awr

63. Mae'r holl daliadau eraill i aelodau CCThau yn aros yr un fath ag yr oeddynt yn y blynyddoedd blaenorol.

Pennod 6. Penderfyniadau cyfredol o flynyddoedd blaenorol

64. Mae'r penderfyniadau canlynol yn ddigynnewid o'u cymharu â rhai'r blynyddoedd blaenorol, ond maent yn cael eu hailddatgan yma er mwyn cyflawnrwydd.

Cyflogau sy'n daladwy i aelodau uwch, dinesig a llywyddol y Prif Gyngorau

65. Mae'r terfyn ar gyfer y cyflogau uwch sy'n daladwy (cap), yn parhau i fod ar waith. Mae hyn wedi'i nodi yn Nhabl 7 isod.

Tabl 7: Uchafswm nifer yr aelodau cyngor sy'n gymwys i gael taliad cyflog uwch

Cyngor	Grŵp	Nifer y cyngorwyr	Uchafswm cyflogau uwch sy'n daladwy
Caerdydd	A	79	19
Rhondda Cynon Taf	A	75	19
Abertawe	A	75	19
Pen-y-bont ar Ogwr	B	51	18
Caerffili	B	69	18
Sir Gaerfyrddin	B	75	18
Conwy	B	55	18
Y Fflint	B	67	18
Gwynedd	B	69	18
Castell-nedd Port Talbot	B	60	18
Casnewydd	B	51	18
Sir Benfro	B	60	18
Powys	B	68	18
Bro Morgannwg	B	54	18
Wrecsam	B	56	18
Blaenau Gwent	C	33	16
Ceredigion	C	38	17
Sir Ddinbych	C	48	17
Ynys Môn	C	35	17
Merthyr Tudful	C	30	15
Sir Fynwy	C	46	17
Torfaen	C	40	17

Cyngorau Grŵp A: poblogaeth dros 200,000

Cyngorau Grŵp B: poblogaeth 100,000 i 200,000

Cyngorau Grŵp C: poblogaeth hyd at 100,000

Cyfngiadau ar gydnabyddiaeth ariannol swyddi uwch

66. Swyddi o fewn y prif gyngor (Penderfyniad 7 o 2022)

- Ni ddylai aelod etholedig gael cydnabyddiaeth ariannol am fwy nag 1 swydd uwch o fewn ei awdurdod.
- Ni ddylid talu cyflog uwch a chyflog dinesig i aelod etholedig.
- Mae pob cyflog uwch a dinesig yn cynnwys cyflog sylfaenol.

- Os yw cyngor yn dewis cael mwy nag 1 dirprwy arweinydd sy'n derbyn cydnabyddiaeth ariannol, dylid rhannu'r gwahaniaeth rhwng y cyflog uwch ar gyfer y dirprwy arweinydd ac aelodau gweithredol eraill â nifer y dirprwy arweinwyr a'i ychwanegu at y cyflog uwch ar gyfer aelodau gweithredol eraill er mwyn cyfrifo'r cyflog uwch sy'n daladwy i bob dirprwy arweinydd.

Cyfyngiadau ar daliadau am swyddi y tu allan i'r prif gyngor

67. Ni chaiff aelodau sy'n derbyn cyflog uwch Band 1 neu Fand 2 dderbyn cyflog gan unrhyw APC neu ATA y maent wedi'u penodi iddo.
68. Maent yn parhau i fod yn gymwys i hawlio costau teithio a chynhaliaeth a chyfraniad tuag at gostau gofal a chymorth personol gan yr APC neu'r ATA. (Penderfyniad 8 o 2022)
69. Ni chaiff aelodau sy'n derbyn cyflog Band 1 neu Fand 2 dderbyn unrhyw daliad gan gyngor cymuned neu dref y maent yn aelod ohono. Maent yn parhau i fod yn gymwys i hawlio costau teithio a chynhaliaeth a chyfraniad tuag at gostau gofal a chymorth personol gan y cyngor cymuned neu dref. Pryd y mae'r sefyllfa hon yn berthnasol, cyfrifoldeb yr aelod unigol yw cydymffurfio. (Penderfyniad 9 o 2022)

Cefnogaeth i aelodau etholedig prif gynghorau

70. Rhaid i bob awdurdod, trwy ei Bwyllgor Gwasanaethau Democrataidd, sicrhau bod ei holl aelodau etholedig yn cael cymaint o gefnogaeth ag sy'n angenrheidiol i'w galluogi i gyflawni eu dyletswyddau yn effeithiol. Dylai pob aelod etholedig gael cyfleusterau ffôn, e-bost a rhyngwrdd digonol sy'n rhoi mynediad electronig i wybodaeth briodol. (Penderfyniad 10 o 2022)
71. Dylai cymorth o'r fath fod heb unrhyw gost i'r aelod unigol. Rhaid i'r awdurdod priodol beidio â gwneud didyniadau o gyflogau aelodau fel cyfraniad tuag at gost cymorth y mae'r awdurdod wedi penderfynu ei fod yn angenrheidiol ar gyfer effeithiolrwydd a/neu effeithlonrwydd aelodau. (Penderfyniad 11 o 2022)

Cyflogau uwch a chynorthwywyr penodol neu ychwanegol y weithrediaeth

72. Gall prif gynghorau wneud cais am gyflogau uwch penodol neu ychwanegol nad ydynt yn dod o fewn y Fframwaith presennol (Penderfyniad 12 o 2022).
73. Bydd y Comisiwn yn penderfynu fesul achos beth fydd y cyflog uwch priodol, os o gwbl, ar gyfer cynorthwywyr y weithrediaeth (Penderfyniad 13 o 2022).
74. Cyhoeddwyd canllawiau i awdurdodau lleol ar y broses ymgeisio ym mis Ebrill 2014.

Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol

75. Bydd yr hawl i ymuno â'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yn berthnasol i bob aelod etholedig cymwys prif gynghorau (Penderfyniad 16 o 2022).

Darpariaethau absenoldeb teuluol ar gyfer aelodau etholedig prif gynghorau

76. Yn yr adran hon, mae "absenoldeb teuluol" yn cyfeirio at absenoldebau mamolaeth, newydd-anedig, mabwysiadu a rhieni o fusnes swyddogol.
77. Diffinnir y gwahanol gategoriâu hyn yn [Rheoliadau Absenoldeb Teuluol ar gyfer Aelodau Awdurdodau Lleol \(Cymru\) 2013](#). Mae Llywodraeth Cymru wedi cyhoeddi canllawiau ar y gwahanol fathau o absenoldeb yn [absenoldeb o gyfarfodydd awdurdodau lleol: absenoldeb teuluol \[HTML\] | LLYWODRAETH. CYMRU](#).

78. Mae gan aelod etholedig hawl i gadw cyflog sylfaenol wrth gymryd absenoldeb teuluol o dan y rheoliadau gwreiddiol neu unrhyw ddiwygiad i'r rheoliadau ni waeth beth fo'r cofnod presenoldeb yn union cyn dechrau'r absenoldeb teuluol. (Penderfyniad 17 o 2022)
79. Pan fydd deiliad cyflog uwch yn gymwys ar gyfer absenoldeb teuluol, bydd yn parhau i dderbyn y cyflog am gyfnod yr absenoldeb. (Penderfyniad 18 o 2022)
80. Mae'n fater i'r awdurdod benderfynu a ddylid penodi dirprwy. Bydd yr aelod etholedig sy'n cymryd lle'r deiliad cyflog uwch sy'n cymryd absenoldeb teuluol yn gymwys i gael cyflog uwch os yw'r awdurdod yn penderfynu felly. (Penderfyniad 19 o 2022)
81. Os yw penodi dirprwy cyflogedig yn golygu bod gan yr awdurdod fwy o gyflogau uwch nag uchafswm y nifer o gyflogau uwch sy'n berthnasol iddo, fel y nodir yn Adroddiad Blyneddol y PACGA, caniateir ychwanegiad at yr uchafswm am gyfnod y dirprwyad. Fodd bynnag, ni fydd hyn yn berthnasol i Gyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful pe byddai'n golygu bod nifer y cyflogau uwch yn fwy na hanner cant y cant o aelodaeth y Cyngor. Mae angen cymeradwyaeth benodol Gweinidogion Cymru mewn amgylchiadau o'r fath. (Penderfyniad 20 o 2022)
82. Cafodd Cyngor Sir Ynys Môn ei gynnwys ym Mhenderfyniad 20 o 2022, ond roedd newidiadau dilynol i nifer y cynghorwyr ar gyfer Cyngor Sir Ynys Môn yn gwneud ei gynnwys yn yr eithriad hwn yn ddiangen.
83. Pan fydd cyngor yn cytuno ar ddirprwyad cyflogedig ar gyfer absenoldeb teuluol, rhaid hysbysu'r Comisiwn am y manylion gan gynnwys y swydd benodol a hyd y dirprwyad o fewn 14 diwrnod o ddyddiad y penderfyniad (Penderfyniad 21 o 2022).
84. Rhaid diwygio atodlen cydnabyddiaeth ariannol y cyngor i adlewyrchu goblygiadau absenoldeb teuluol (Penderfyniad 22 o 2022).

Taliadau absenoldeb oherwydd salwch ar gyfer deiliaid cyflog uwch prif gynghorau

85. Mae'r fframwaith yn darparu trefniadau ar gyfer absenoldeb oherwydd salwch hirdymor i ddeiliaid cyflog uwch. Mae'r trefniadau hyn wedi'u nodi yn Atodiad yr adroddiad hwn.

Cyd-bwyllgorau Corfforedig (CBCau)

86. Mae talu cyfraniad at gostau gofal a theithio a chynhaliaeth ar gyfer gweithgareddau sy'n gysylltiedig â CBC wedi bod yn berthnasol i holl aelodau CBAu ers 2022.
87. Mae taliadau i aelodau lleyg cyfetholedig CBC wedi'u cynnwys isod o dan y pennawd Aelodau Cyfetholedig Prif Gynghorau, APC ac Awdurdodau Tân ac Achub ac aelodau lleyg o Gyd-bwyllgorau Corfforedig.

Taliadau i awdurdodau parciau cenedlaethol ac awdurdodau tân ac achub

88. Ni ddylai aelodau dderbyn mwy nag un cyflog uwch APC (Penderfyniad 27 o 2022).
89. Mae cyflog uwch APC yn cynnwys cyflog sylfaenol yr APC (Penderfyniad 28 o 2022).
90. Ni all aelodau prif gyngor sy'n derbyn cyflog uwch Band 1 neu Fand 2 dderbyn cyflog gan unrhyw APC y maent wedi'u penodi iddo. Pryd y mae'r sefyllfa hon yn berthnasol, cyfrifoldeb yr aelod unigol yw cydymffurfio (Penderfyniad 29 o 2022).
91. Ni chaiff aelodau dderbyn mwy nag un cyflog uwch ATA (Penderfyniad 34 o 2022).
92. Mae cyflog uwch ATA yn cynnwys cyflog sylfaenol yr ATA a rhaid iddo adlewyrchu cyfrifoldeb sylweddol a pharhaus (Penderfyniad 35 o 2022).

93. Ni chaiff aelodau prif gyngor sy'n derbyn cyflog uwch Band 1 neu Fand 2 dderbyn cyflog gan unrhyw ATA y maent wedi'u henwebu iddo. Pryd y mae'r sefyllfa hon yn berthnasol, cyfrifoldeb yr aelod unigol yw cydymffurfio (Penderfyniad 36 o 2022).

Aelodau cyfetholedig prif gynghorau, Awdurdodau Parciau Cenedlaethol ac Awdurdodau Tân ac Achub ac aelodau lleyg o Gyd-bwyllgorau Corfforedig

94. Mae amser teithio i leoliad cyfarfod ac yn ôl i'w gynnwys yn yr hawliadau am daliadau a wneir gan aelodau cyfetholedig (hyd at uchafswm y gyfradd ddyddiol). (Penderfyniad 39, 2022)
95. Rhaid talu ffioedd am gyfarfodydd a gweithgareddau eraill gan gynnwys pwyllgorau a gweithgorau eraill (gan gynnwys grwpiau gorchwyl a gorffen), cyfarfodydd o flaen llaw gyda swyddogion, hyfforddiant a phresenoldeb mewn cynadleddau neu unrhyw gyfarfod ffurfiol arall y gofynnir i aelodau cyfetholedig ei fynychu. (Penderfyniad 41 o 2022)
96. Mae amser rhesymol ar gyfer paratoi cyn y cyfarfod i'w gynnwys mewn hawliadau a wneir gan aelodau cyfetholedig y gall y swyddog priodol benderfynu ar ei faint cyn y cyfarfod (Penderfyniad 5 o 2023).
97. Rhaid i bob awdurdod, trwy ei Bwyllgor Gwasanaethau Democrataidd neu bwyllgor priodol arall, sicrhau bod pob aelod cyfetholedig sydd â hawl pleidleisio yn cael cymaint o gefnogaeth ag sy'n angenrheidiol i'w alluogi i gyflawni ei ddyletswyddau'n effeithiol. Dylai cymorth o'r fath fod heb gost i'r aelod unigol (Penderfyniad 42 o 2022).
98. Mae aelodau cyfetholedig a lleyg awdurdodau perthnasol sydd â hawliau pleidleisio hefyd yn gallu hawlio taliadau teithio, cynhaliaeth, gofal a chymorth personol fel y nodir yn yr adrannau isod.

Costau teithio a chynhaliaeth

99. Mae'r cyfraddau ad-dalu milltiroedd, costau teithio eraill a chostau cynhaliaeth y gellir eu hawlio gan aelodau prif gynghorau, APCau, ATAAu, a'u haelodau cyfetholedig, ac aelodau CBCau a'u haelodau lleyg wedi'u nodi isod.
100. Gall Cynghorau Cymuned a Thref ddewis ad-dalu costau teithio a/neu gynhaliaeth. Pan fydd yr opsiwn i ad-dalu wedi'i wneud, rhaid i hyn gydymffurfio â'r hyn a nodir yn y canllawiau teithio a chynhaliaeth.

Costau milltiroedd

101. Rhaid i ad-daliad fod ar gyfraddau cyfredol Cyllid a Thollau EF (CTHEF).⁵

Costau teithio eraill

102. Rhaid ad-dalu pob hawliad arall am deithio, gan gynnwys mewn tacsï os hwn yw'r unig ddull teithio neu'r dull mwyaf priodol, ar y gost wirioneddol sydd i'w gweld ar dderbynebaw.

Costau cynhaliaeth

103. Mae'r cyfraddau uchaf ar gyfer taliadau cynhaliaeth wedi'u nodi isod ar sail hawliadau a gyflwynir gyda derbynebaw:
- £28 fesul cyfnod o 24 awr fel lwfans ar gyfer prydau bwyd, gan gynnwys brecwast pan nad yw'n cael ei ddarparu
  - £200 ar gyfer aros yn Llundain dros nos

---

⁵ Teithio — cyfraddau a lwfansau milltiroedd a thanwydd - GOV.UK

- £95 ar gyfer aros mewn mannau eraill dros nos
- £30 ar gyfer aros gyda ffrindiau a/neu deulu dros nos

Costau Gofal a Thaliadau Cymorth Personol

104. Rhaid i'r holl awdurdodau perthnasol ddarparu taliad tuag at gostau angenrheidiol ar gyfer gofal plant ac oedolion dibynnol (a ddarperir gan ofalwyr anffurfiol neu ffurfiol) ac ar gyfer anghenion cymorth personol fel a ganlyn:
- costau gofal ffurfiol (cofrestredig gydag Arolygiaeth Gofal Cymru neu gyfwerth) i'w talu yn unol â thystiolaeth
  - costau gofal anffurfiol (heb eu cofrestru) i'w talu hyd at uchafswm cyfradd sy'n cyfateb i'r cyfraddau awr Cyflog Byw Gwirioneddol fel y'u diffinnir gan y Sefydliad Cyflog Byw⁶ ar yr adeg yr ysgwyddir y costau
105. Rhaid i hyn fod ar gyfer y costau ychwanegol a ysgwyddir gan aelodau i'w galluogi i gyflawni busnes swyddogol neu ddyletswyddau cymeradwy. Rhaid i bob awdurdod sicrhau bod unrhyw daliadau a wneir yn gysylltiedig yn briodol â busnes swyddogol neu ddyletswydd cymeradwy. Dim ond ar ôl cyflwyno derbynebaw gan y darparwr gofal y bydd y taliad yn cael ei wneud (Penderfyniad 43 o 2022).

Cynghorau cymuned a thref

106. Dim ond cyfanswm y symiau a dalwyd mewn perthynas â'r taliadau gorfodol a grybwyllir uchod sydd angen eu dangos ar ffurflenni adrodd. Y rhain yw'r cyfraniad o £156 at gostau gweithio o gartref a'r lwfans nwyddau traul cyfradd benodol o £52 a'r costau teithio a chynhaliaeth a dalwyd. Mae hyn yn sicrhau eu bod yn unol â'r adroddiad ar gostau gofal a lwfansau cymorth personol. (Penderfyniad 8 o 2024)
107. Ni chaiff aelodau sy'n derbyn cyflog uwch Band 1 neu Fand 2 gan brif gyngor (hynny yw, arweinydd, dirprwy arweinydd neu aelod gweithredol) dderbyn unrhyw daliad gan unrhyw gyngor cymuned neu dref, ac eithrio costau teithio a chynhaliaeth a chyfraniad tuag at gostau gofal a chymorth personol. (Penderfyniad 53 o 2022)
108. Gall cynghorau cymuned a thref benderfynu ad-dalu eu haelodau mewn perthynas â chostau teithio a/neu gynhaliaeth am fynychu dyletswyddau cymeradwy. Pan fo'r opsiwn i ad-dalu wedi'i gymryd, rhaid cymhwyso'r canllawiau costau teithio a chynhaliaeth. (Penderfyniad 46 a 47 o 2022)

---

⁶ [Beth yw'r Cyflog Byw Gwirioneddol? | Sefydliad y Cyflog Byw](#)

Atodiad: taliadau absenoldeb oherwydd salwch i ddeiliaid cyflog uwch prif gynghorau

Mae fframwaith y Comisiwn yn darparu trefniadau ar gyfer absenoldeb oherwydd salwch hirdymor i ddeiliaid cyflog uwch fel a ganlyn:

- Diffinnir salwch hirdymor fel absenoldebau ardystiedig dros 4 wythnos.
- Uchafswm hyd absenoldeb oherwydd salwch o fewn y cynigion hyn yw 26 wythnos neu hyd nes y bydd cyfnod swydd yr unigolyn yn dod i ben, pa un bynnag a ddaw gyntaf (ond os caiff ei ailbenodi bydd unrhyw falans sy'n weddill o'r 26 wythnos yn cael ei gynnwys).
- O fewn y paramedrau hyn, gall deiliad cyflog uwch ar absenoldeb o herwydd salwch hirdymor barhau i dderbyn cydnabyddiaeth ariannol am y swydd a ddelir os dyna yw penderfyniad yr awdurdod.
- Yr awdurdod sy'n penderfynu a ddylid penodi dirprwy, ond bydd y dirprwy yn gymwys i gael y cyflog uwch sy'n briodol i'r swydd.
- Os yw penodi dirprwy cyflogedig yn golygu bod gan yr awdurdod fwy o gyflogau uwch nag uchafswm y nifer o gyflogau uwch sydd i'w talu gan yr awdurdod hwnnw, fel y nodir yn yr Adroddiad Blyneddol, caniateir ychwanegiad am gyfnod y dirprwyad. (Fodd bynnag, ni fyddai hyn yn berthnasol i Gyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful pe byddai'n golygu bod mwy na 50% o'r aelodaeth yn derbyn cyflog uwch. Ni fyddai yn berthnasol ychwaith mewn perthynas ag aelod gweithredol y cyngor pe byddai'n golygu bod gan y cabinet fwy na 10 swydd, yr uchafswm statudol).
- Pan fydd awdurdod yn cytuno ar ddirprwyad cyflogedig, rhaid i'r Comisiwn gael gwybod o fewn 14 diwrnod i'r penderfyniad beth yw'r manylion gan gynnwys y swydd benodol a hyd amcangyfrifedig y dirprwyad. Rhaid diwygio Atodlen Cydnabyddiaeth Ariannol awdurdodau yn unol â hynny.
- Nid yw'n berthnasol i aelodau etholedig prif gynghorau nad ydynt yn ddeiliaid swyddi uwch gan eu bod yn parhau i dderbyn cyflog sylfaenol am o leiaf 6 mis ni waeth beth fo'u presenoldeb ac mae unrhyw estyniad y tu hwnt i'r amserlen hon yn fater i'r awdurdod.